

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za Inserate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Verska stranka.

Eden najpriljubljenejših očitkov, s katerimi operirajo naši politični nasprotniki, je očitek: verska stranka ste! Naša stranka sloni na krščanskem svetovnem nazoru. Da je krščanska etika najmanj tako velik in silen svetovni nazor, kakor je marksistična doktrina za materialistične socialiste, je priznana. Pravimo najmanj tako velik in silen! Saj je krščanska etika tako univerzalna, tako vse obsegajoča, da je pravzaprav paralela med obema omejenima svetovnima nazoroma nemogoča. Marksist sicer prisega na Marksove teorije kot na sveto pismo, pozablja pa, da pozitivno živo življenje narodov in slojev že davno gre preko teh teorij. Krščanski ethos pa ostaja vedno eden in isti. In vendar nikomur iz nasprotnega tabora ne prihaja na misel, da bi marksistom očital enostranost radi njih dogem, ki niso dogme, ampak le še v resnici preživela teorija. Zato pa očitajo enostranost nam, ki se opiramo na idejo, ki ni od danes do jutri, na idejo, ki je pred 2000 leti prav tako razgibala socialno, gospodarsko, kulturno in tudi politično življenje, kakor ga giblje danes.

Angleški parlamentarizem je vzor vsem današnjim resničnim in namišljenim demokratom. Iz tega parlamentarizma so zrastle tri angleške parlamentarne stranke, nosilke vsega političnega življenja v Angliji. In vse tri stoje na pozitivnem krščanskem nazoru, kakor ga sicer pojmuje protestantizem, a vendar tako strogo in dosledno, da je tam vsak protiverski pokret nemogoč. In vendar v tem dejstvu noben moderni svobodomislec ne vidi kamna spodtike. Kamen spodtike se najde le, kadar krščanski svetovni nazor nosi na sebi vse znake in obilje katoliške univerzalnosti.

Pri nas v naši državi imamo le eno politično stranko, ki nosi vse znake ekskluzivno verske-konfesarne stranke: to je muslimanska organizacija v Bosni in Hercegovini. Ona nosi to ime ne radi svojega svetovnega nazora, ki naj bi ga uveljavljala v javnem življenju, ampak zato, da v čisto politične namene zbira okrog sebe ljudstvo svoje vere. To bi bil »klerikalizem« v tistem pomenu, kakor se očita nam. In vendar ne bo noben politik tega trdil. Je pač resnica, da je naš svetovni nazor tisti, proti kateremu se nasprotniki bore.

Priznamo: Tudi svobodomislec vsega sveta imajo nekaj skupen svetovni nazor. Toda ta ni večnost, kakor je večnost nazor naše krščanske etike. In v kolikor je ta svobodomiselnost svetovni nazor trajnejši od dnevnih gesel in šlagerjev, je trajen le v negaciji krščanskega moralnega principa. Na vseh linijah! Saj imamo — Bogu bodi potoženo — vzgledov domo dovolj, da vidimo, kako vsa svobodomiselnost in naprednost »Jutra«, »Domovine« in drugih takih svobodomiselnih organov obstoji le v izpodkopavanju večnih kršč. resnic in krščanske morale. Brez teh resnic in brez te morale pa je trajen in vsaj relativno harmoničen napredek vsake družbe nemogoč. In zato moramo prav posebno z vidika malega naroda ostro nastopati proti metodam in ciljem ljudi, ki hočejo v našem narodu osušiti tisto večnostno vrelo stremljenja k dobremu, ki je bilo pogon za naš kulturni napredek in sploh za ohranitev naše narodne individualnosti. Brez teh velikih moralnih dobrin, ki jih v našem narodu ohranja ravno krščanski svetovni nazor, bi Slovence že ne bilo več! In če to velja za narod, velja taisto tudi za državo, za vsako državo in za vsak narod!

Svetovni nazor, ki na njem sloni naše kulturno, gospodarsko, socialno in vsled tega tudi politično gibanje, čejar politični rezultati je SLS, pa je nazor v smislu krščanskega večnega ethosa, delati dobro soljudem, ustvarjati dobro in ugodno življenjske pogoje za pravilno in uspešno, duhovno in telesni razvoj ljudstva. Program in delovanje, sloneče na tej ideji, ki ni vstala včeraj in ki jo jutrišnji vihar ne bo vrgel ob tla, je nekaj tako konstruktivnega in pozitivnega v organizaciji družbe, da lahko rečemo: Edini državotvorni program je naš program! Le on garantira ljudstvu duševni in materialni napredek. In le tako oskrbljeno ljudstvo bo imelo v sebi tiste državljanske lastnosti, ki so dobro urejeni državi potrebne.

Vemo pa, da je zmago ideje našega svetovnega nazora treba priboriti. To je stvar časa, ljudi, razmer in pa tistih »imponderabilij«, dejstev, ki se ne vidijo in ne slišijo ter se ne dajo tehtati, ki svobodomislec s smehom gre preko njih, a ki verni kristjan vanje veruje in z zaupanjem vanje gre na delo. V tem pravcu moramo pospeševati delo v tej državi.

Dokler je bil centum v Nemčiji še šibek, so ga zmerjali z »ultramontanstvom«. Sedaj, ko je močan, vlada Nemčijo. Češka ljudska stranka je bila zaničevana in teptana, svobodomislec so se ji rogali. Danes je močna in ona daje praveč češki politiki. Ne za centum ne

za češko ljudsko stranko danes ta naš svetovni nazor ni več kamen spodtike. Pač pa je danes za obe ti državi naš svetovni nazor temeljni kamen, na katerem se gradi boljša bodočnost obeh držav.

In tako naj postane tudi pri nas!

Dr. Marinković o rezultatu jachymovske konference.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Davi se je vrnil v Belgrad zunanji minister dr. Voja Marinković. Popoldne ob 3. uri je sprejel časnikarje in jim o rezultatu sestanka v Jachymovu dal sledečo izjavo:

»Kakor veste, spada konferenca Male antante med tiste redne sestanke, ki se vršijo vsako leto. Poseben značaj je imela tu samo radi tega, ker se je od prejšnjega sestanka dogodilo par važnih stvari, o katerih nismo imeli prilike zavzeti skupnega stališča. V poslednjih mesecih je obstajala časopisna kampanja, ki je stremila za tem, da bi naslikala, kako da je Mali antanti potekel čas, kako je pričela razpadati ter da posamezni člani ne vidijo več v njej popolnega zavarovanja njihovih interesov ter da bi z ozirom ni to lahko stopili v nekatere nove kombinacije.

V Evropi se mora ohraniti sedanje stanje in varovati za vsako ceno mir.

Ta sestanek je pokazal, da je vse to do dna neresnično. Sicer pa, kdor količjak logično misli, je mogel ugotoviti, da se takšne kombinacije, kakor je M. A., ne morejo raziti, dokler se ne bi spremenil splošni položaj Evrope. Za to ni nobenih izgledov. Evropa, kakršna je danes, je rezultat velike svetovne vojne. V glavnih črtah so tudi rezultati takšni, da se zopet ne more ničesar spremeniti brez tako velike vojne, katere nihče ne želi in niti ni izgleda, da bi do nje prišlo v dogledni bodočnosti. Vsi odgovorni politiki morajo stremeti za tem, da prilagode življenske odnose novo ustvarjenemu stanju. To se je tekom poslednjih let izvršilo. Vendar pa to nikakor ne more priveriti do takšnih sprememb, da bi se spremenile politične kombinacije, ki so se ustvarile ne po kapitulaciji ali radi kakšne diplomatske akcije, nego vsled realnih življenskih interesov.

Mala antanta zasluje politiko soglasja, miru in varovanja obstoječega stanja.

Povsem naravno je, da se je na konferenci to ugotovilo. Nobenih velikih razprav nam ni bilo treba za ugotovitev naših soglasnih pogledov v vseh evropskih vprašanjih, bodisi da se tičejo neposredno katere posamezne naše države, bodisi vseh treh, bodisi da so nam indiferentna. Naravno je, da je bilo v stvareh, ki so za nas najvažnejše, toliko večje soglasje, kolikor bolj smo bili zainteresirani v posameznih vprašanjih. Če z ozirom na to rezultati konference v Jachymovu ne predstavljajo nobene senzacije, bodo ti rezultati brezdvoma veliko pomagali pri razčiščenju politične atmosfere okrog nas in dokazali vso nemožnost kombinacij, ki so se delale in ki naj bi pomenjale nekako predhodno oslabitev M. A. To je za države, ki tvorijo M. A., nesporno koristno, kajti naša politika je politika miru in varovanja politične ravnoteže, varovanja stanja, ki so ga ustvarile pogodbe. Naš interes je, da je politični položaj čim jasnejši. Tisti pa, ki hočejo ribariti v kalnem in izvajati politiko avantur, nimajo interesa, da bi se položaj povsem razčistil.

Po tem sestanku je jasno, da so se rezultati, ki smo jih od M. A. pričakovali, popolnoma dosegli. Sporazumeli smo se o ukrepih, ki jih bomo podvzeli, da v bodoče ne dopustimo tolikega razvijanja intrig proti M. A., kakor ju bil to sedaj. Popolnoma smo se sporazumeli, da se bodo vršili naši sestanki v manj slovesni obliki, zato pa bodo pogostejši. Radi tega računamo na akcijo časopisja naših držav, ki je srečno organizirano v časnikarski mali antanti, da se bo poslužilo sredstev, ki so mu na razpolago, katera so zelo močna, ker se jih poslužujejo tudi nasprotniki M. A., in da bo takoj reagiralo na vsak poskus, da bi se v javnem mnenju raznesle kake neresnice.

Položaj glede Italije še vedno čisto nerazčiščen.

Nek časnikar ga je vprašal: »Za časa Vaše odsotnosti je bil pripravljen važen dogodek, namreč izmenjava not med Tirano in med Rimom. Italijansko časopisje piše, da ta komunikacija po Agenciji Stefani onemogočuje di-

rektna pogajanja med Belgradom in Rimom.

Marinković je odgovoril: »To bomo videli, kako onemogočuje. Sicer pa, ako se kdo z njo razgovarja, je to njegova zadeva.«

»Kaj je z direktnimi pogajanjimi z Italijo?«

»Ničesar.«

Gospodarska vprašanja.

»Ali se je izdelal program o gospodarskem sodelovanju med državami M. A. in državami Srednje Evrope?«

»Ne. O tem smo se samo na splošno razgovarjali. Ugotovilo se je, da je v interesu okrepite političnega položaja v srednji Evropi, da se popravijo gospodarski odnosi, ki obstojajo predvsem med državami M. A., potem pa med nami in našimi sosedi in da se ti gospodarski odnosi prilagode političnemu položaju, kakršen je. Potem bomo mi v tej smeri proučevali vprašanje. Posebej pa bodo zunanji ministri angažirali svoje kabinete, da se bodo takrat, ko se bo utrjevala trgovinska politika, vpoštevali tudi politični momenti.«

»Kaj pravite, gospod ministri, o akciji v Avstriji in Madžarski za gospodarsko zvezo Srednje Evrope in kar je izrazil v Ženevi v svojem poročilu tudi Zimmermann?«

»To je povsem posebna stvar. Tako daleč nismo prišli.«

Z Rusijo nobene zveze!

Na vprašanje glede sovjetske Rusije je Voja Marinković dejal:

»Kjer je bilo soglasje potrebno, tam se je tudi doseglo. Govorili smo tudi o razmerah na Kitajskem. Lahko rečem, da je soglasje zelo relativno, ker so nam informacije daleč. Ostali smo pri našem starem stališču, da imamo mi vsi pravico presojevati položaj. Mislim, da ima to za nas splošni interes.«

Nek časnikar je opomnil, da bi bilo treba obnoviti trgovinske odnose z Rusijo.

Marinković je dejal: »Trgovinski zvez niti preje nismo imeli z Rusijo. Kake zveze naj bi imeli sedaj z njimi? Da bi prodajali ali kupovali njihove brošure? Trgovinske zveze z Rusijo, to so same pripovedke.«

Neprijetna izjava dr. Beneša.

Nato je nek časnikar ponovno vprašal Marinkovića, kaj misli o Beneševi izjavi, katero je prinesel tržaški »Piccolo«.

Voja Marinković je prešel preko tega vprašanja in dejal: »Izjava v »Piccolu« gotovo ni natančna. Čeprav bi bil g. Beneš govoril o pomirljivosti, bi tega gotovo ne bil šel pripovedovati »Piccolu«.

Na vprašanje, ali so se storili kakšni sklepi glede Madžarske, je Marinković odgovoril, da ne.

Noben apel na velesile.

Končno ga je nek časnikar vprašal, kaj misli o verzijah, ki so se pojavile te dni, da se bo naša vlada z ozirom na poslednji italijanski komunikat obrnila na velike sile, češ da je ta komunikat nasproten sklepom veleposlaniške konference iz leta 1921., je Marinković odgovoril:

»Mi nismo podpisali sklepov veleposlaniške konference. Zato se tozadevno ne moremo obračati na velike sile.«

Nato se je Marinković ljubeznjivo poslovil od časnikarjev.

Zakonodajni odbor.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) V začetku seje zakonodajnega odbora je poslanec Hodžar obnovil zahtevo, da se v zapisniku zakonodajnega odbora ugotovi, da postopa predsednik Živković samovoljno in ne pusti govoriti članom odbora ter v protislovju s poslovnikom zahteva, da zakonodajni odbor posamezne paragrafe sam mehanično sprejme. Vsled te zahteve je prišlo med predsednikom Živkovićem in poslancem Hodžarjem do burnega nastopa. Kljub temu je večina proti Hodžarjevemu glasu glasovala za načrt in ga brez sprememb sprejela do § 211. Končno je predsednik odbora pri obnovitvi zahteve o svobodi govora slovesno izjavil, da ne bo nikomur več kratil besede v mejah poslovnika. — Prihodnja seja bo jutri.

Seja finančnega odbora.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora bi se bila morala razpravljati uredba o državnem odboru. Ker v vladni večini še ni prišlo do soglasja o razdelitvi mest, se je razpravljalo samo o uredbi o razdelitvi 15 milijonov dolarjev iz ameriškega posojila. Uredba določa, da se od teh 15 milijonov dolarjev porabi 7 milijonov za železnice, 2.012 za dovršitev že započetih javnih del, po 880 za rezervne kredite za l. 1927-28 za invalide in za stare dolgove. Za ostalih 15 milijonov se bo minister sporazumel z ministrskim svetom, nato pa bo stavil tozadeven predlog finančnemu odboru. — Poslanec Pušenjak ugotavlja, da je potrebno, povečati kredit za investicije, rezervne kredite iz postavke 55 za izplačilo obveznosti iz prejšnjih let, da postane proračun realnejši, da bodo krediti odgovarjali potrebam in da se preneha s povečanjem letičnih dolgov. Mesto da bi se likvidirali vsi leteči dolgovi, so se za navedene namene določili razni krediti. Ni pa navedeno, kateri krediti se povečajo in koliko se povečajo. Zahteva, da se iz kreditov za investicijske stroške ali iz proračuna rezervnih kreditov zaproseni kredit 3 in pol milijona Din za popravo mostov in cest na Vrhniku in ceste Luče—Solčava, katerih domače korporacije, ki so mnogo storile za popravo teh cest, same ne morejo popraviti. Razen tega zahteva, da se da kredit za odkup poslopja realne v Ljubljani, kateri so prostori odpovedani in je nevarnost, da bo v jeseni na cesti. Slovenija ima mnogo terjatev napram državi. Takih slučajev je okrog tisoč. Da se ti žalostni slučajji spravijo s sveta, je treba čimprej izplačati dolžne zneske upokojencem in uradnikom, ki čakajo leta in leta, ponekod za znatne zneske. Finančna politika naj se vodi tako, da se redno plačujejo povišane plače, ne pa da se odlagajo. Državni proračun naj se tako sestavlja in izvršuje in uprava naj tako natančno posluje, da se bo shajalo s financami brez letečih dolgov. — Izvajanja poslanca Pušenjaka je podprl poslanec Franc Smodej, ki se je zavzel za to, da se finančnemu odboru čimprej predloži uredba o prevedbi kronskih upokojencev. Zahteva, da se cestnim odborom izplačajo dolžni krediti ter govori o popravu javnih naprav. — Nato je govoril poslanec Demetrovič, nakar je finančni minister odgovoril glede Blairrovega posojila in izjavil, da je dosegel pri sedanjem posojilu znatno lažje pogoje. Finančni odbor prosi, da sprejme to uredbu. Uredba je bila sprejeta z 20 proti 9 glasovom. Poslanca Jugoslovanskega kluba sta glasovala proti. Istotako je bila uredba sprejeta v podrobnostih.

Občine Špitalič, Motnik in Trojane.

Belgrad, 18. maja. Minister za notranje zadeve je po pristanku ministrskega sveta odobril sklep občin Motnik, Špitalič in Trojane in sklep občinske skupščine ljubljanske, da pripadajo te občine zopet ljubljanski oblasti.

DR. TRUMBIČ — DR. MARINKOVIČ.

Zagreb, 18. 5. (Izv.) Sinoči se je dr. Trumbić v salonskem vozu dr. Marinkovića odpeljal v Belgrad.

Zborovanje fašistovskih akademikov v Gorici.

v Gorici, 17. maja. (Izv.) Danes dopoldne je došel iz Brescie z avtomobilom v Gorico generalni tajnik fašistovske stranke Turatti, da prisostvuje prvemu zborovanju fašistovskih akademikov iz vse Italije. Po sprejemu na prefekturi je imel nagovor na Travniku. Stevilo udeležencev pri tem zborovanju se ceni na več tisoč. Turatti je rekel, da je nalašč zbral Gorico za prvo konferenco, da dijaki lahko čutijo in se spominjajo na tragedijo italijanskega naroda, ki se ne sme povrniti nikdar več. »Dovolite, da vzklidem svojem in vašemu poglavarju, da italijanski dijaki, ki so videli in poljubili zemljo mučnikov, prise-gajo, da bodo vredni vsake preizkušnje, vsake odločnosti in vsake drznosti.« Popoldne se je odpeljal generalni tajnik v Kanai, nato pa v Ajbo, kjer je prisostvoval odkritju spomenika poročniku Lurhu. Od tu se je odpeljal v Gradsko, kjer je bil navzoč pri otvoritvi novega fašistovskega doma, zvečer pa se je odpeljal v Rim.

Koroško manjšinsko vprašanje.

III.

Ker sem v člankih I. in II. razpravljala samo o šolskih zadevah, kot temeljni podlagi za rešitev koroškega manjšinskega problema, hočem današnja razmatranja posvetiti zgolj gospodarski strani.

Slovenski del Koroške je po veliki večini agraren, ki se v približno enaki meri bavi s poljedelstvom in živinorejo. Radi splošne svetovne gospodarske krize in še posebno radi pomanjkanja vsake carinske zaštite za kmetijske pridelke, kar je seve pri industrijskem značaju naše republike naravno, se nahaja naše kmetijstvo v hudi krizi, ki jo predvsem občutijo naši slov. kmetje še radi bližine državne meje, ko prihajajo mleko in mlečni izdelki hitro in po razmeroma nizkih cenah iz Jugoslavije na celovški in beljaški trg. V nemškem delu dežele so jeli posvečati veliko pozornost gospodarski krizi, predvsem živinoreji in mlekarstvu, ker je ravno pri tej panogi gospodarstva preorientacija v najkrajšem času možna. Za kvalitativno in kantitativno povzdigo poljedelskih pridelkov pa se rabi precejšnje število let, če ne desetletij. Pri današnjih razmerah je edino razvito mlekarstvo aktivna panoga našega gospodarstva. Naša zvezna vlada je tudi storila potrebne korake s tem, da si je zagotovila nekaj milijard mednarodnega posojila za povzdigo avstrijskega mlekarstva. Slovenci smo pričakovali, da se bodo ozirali tudi na naše potrebe, ker posebno naši kmetje trpijo vsled močne jugoslovanske konkurence. Dejstva žal danes govorijo drugače. Denar je romal v nemške dežele, za slovenske dele Koroške ni bilo kredita. Vlada je prepustila slovenske kmete privatnim celovškim in beljaškim izkoriščevalcem, ki so ugrabili v tem letu našemu gospodarstvu težke milijone s krahom mlekarne Prunner v Celovcu in mlekarne Urschitz v Beljaku; pri zadnjem so kmetje dobili menda samo 10 odstotkov vseh terjatev, kako bo končala zadeva »Prunner«, še danes ni mogoče ugotoviti. Tendencia pa je ja jasna. Vendar se mi zdi vsekako nerazumljivo, da naše mlekarstvo in živinorejsko zadržarstvo ne najde v vladnih kreditih nobene opore, čeprav bi se ves izkupiček najno zopet uporabil v povzdigo kmetijstva in s tem večal davčno moč gospodarstva, ki pri današnji gospodarski mizeriji niti ne zmora davkov in se močno pogreza v dolgovne, tako da smo zopet padli pod nivo l. 1914.

Ne samo dejstvo, da ni denarnih kreditov, ampak tudi potrebna gospodarska izobrazba se našim kmetom ne dovoli. Obstaja gospodarska šola v Kabonenhofu pri Velikovu, ki pa ima vse mogoče namene prej, nego pomagati našemu gospodarstvu. Delajo se slovenskim fantom težave pri sprejemu, če se o njih pozitivno ve, da so zavedni Slovenci in tudi ravnanje s slovenskimi fanti ni tako, kakor bi ga pričakovali od gospodarske šole. Seve ne more in ne sme biti glavni namen gospodarske šole ponemčiti slovensko mladino, tudi ne pouk nemščine, ampak gospodarski pouk na naravni podlagi, ki pelje najhitreje do zaželenega cilja. Situacija pa je danes taka, da pri gospodarski šoli, ki je namenjena izrecno slovenskemu ozemlju (oni pravijo »mešanemu« ozemlju), Slovenci nimamo nobene besede, nobene učne moči. Nimamo in ne moremo imeti namena uvajati v gospodarsko šolo političnega boja, pač pa zahtevamo, da izgine iz šole politika in da preneha biti gospodarska šola v Kabonenhofu ekspozitura politične stranke »Landbund«-a.

Imamo tudi slovensko gospodinsko šolo v St. Rupertu pri Velikovu, katero vodi šolske sestre. Medtem ko dobiva nemška gospodinska šola v Litzelhofu pri Špitalu velike deželne in državne subvencije, za našo šolo ni subvencij in se premika iz krize v krizo; kmetje pa, katerim je pri srcu izobrazba njihovih hčerk, morajo sami nositi vso težo tozadevnih izdatkov.

V enakem položaju se nahaja slovenska sirotišnica v St. Jakobu v Rožu, katero istotako oskrbujejo šolske sestre.

Z gospodarstvom v najozji zvezi so prometna sredstva, predvsem železnica. Sledeča tabela izkazuje železniški promet na slovenskem ozemlju.

Trbiž—Beljak	24 km	— 18 po sl. ozemlju
Beljak—Celovec	39 "	— 20 " " "
Celovec—Pliberk	40 "	— 40 " " "
Sinčvas—Zel. Kapla	20 "	— 20 " " "
Celovec—Področica	40 "	— 35 " " "
Svetna vas—Borovlje	6 "	— 6 " " "
Beljak—Področica	37 "	— 19 " " "
Podkloster—Šmohor	21 "	— 25 " " "

Tabela izkazuje 183 km železnice, ki vozi po slovenskem ozemlju. Pri upravi železnice nimamo nobenega slovenskega uradnika, sploh nobenega slovenskega uradnika, kdaj obelodani nacionalna statistika železniškega osobja, sem takoj pripravljen, da svojo trditev popravim, seve je merodajno samo ljudsko štetje iz l. 1923.; sigurno pa danes lahko trdim, da v najboljšem slučaju število slovenskega osobja daleko ne odgovarja številu slovenskih potnikov. Poleg tega imamo neresen kriče slučaj večjega števila železničarjev, ki so bili po plebiscitu l. 1920. odpušteni iz službe zgolj iz političnih vzrokov, brez vsake odškodnine ali pokojnine, čeprav so po 15—20 let vplačevali v pokojninski

fond. Manjšinska komisija deželnega zbora je sicer lansko jesen ugotovila, da se dotičnikom godi krivica, vendar da ni v stanu tega popraviti.

Pri tej priliki naj omenim še orožništvo po deželi v slovenskih krajih, ki je izključno nemške narodnosti (ljudsko štetje 1923). Kje je tistih 10 odstotkov slovenskih varnostnih organov, ki nam jih pripada po »uradnem« ljudskem štetju in katere bodo razumeli naši ljudje?

V gospodarskem življenju Koroške ima veliko besedo deželni kulturni svet, v katerega delokrog spada tudi podeljevanje premij živinorejcem, skrb za dobro plemensko živino, skrb za cenene gospodarske kredite, subvencije, skrb za gospodarsko izobrazbo, nastavljanje potovalnih učiteljev etc. Mirno lahko trdim, da igrajo tudi tukaj veliko vlogo narodnost in strankarska pripadnost. Poznani slučaj, da je bil Slovenec, kateremu je bil zagotovljen plemenski bik s subvencijo kulturnega sveta od te ugodnosti izključen, ker se ni hotel zavezati, da bo volil 24. aprila t. l. »Landbund«, čeprav je izpolnil vse predpo-

goje; vem sicer, da ne gre vse na rovaš kulturnega sveta, ampak imajo pri tem tudi občinski moške svoje roke vmes, vendar ne razumem, kako so pri strogo gospodarski korporaciji taki slučaji mogoči.

Edina opora našega gospodarstva so naše posojilnice in hranilnice, vendar pri pomanjkanju denarja ne morejo v polni meri ustrezati zahtevam in potrebam po kreditu. V splošnem se danes lahko reče, da so naše posojilnice veliko pridobile na ugledu s svojo sigurnostjo, medtem ko so banke, ki so sicer dajale velike obresti, skrahirale (Kärntnerbank v Celovcu).

Izhod iz današnje gospodarske krize vidim samo v koncentraciji oziroma v centralizaciji vsega našega denarnega prometa v naši celovški posojilnici, ki naj bi tvorila nekaj centralni zavod in ki bi izravnavala na slovenskem ozemlju denarni prebitok na eni in denarni primanjkljaj na drugi strani. Ta centralni zavod bi imel tudi nalogo in kompetenco izposlovati od vlade potrebne cenene kredite, kakor jih dobivajo ostali kraji države in dežele.

Djt.

Nova vlada avstrijske republike.

v Dunaj, 18. maja. (Izv.) Ob velikem zanimanju prebivalstva se je danes sestala nova izvoljena narodna skupščina. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Miklas, za drugega predsednika poslanec Elderž (soc. demokrat) in za tretjega predsednika dr. Wraber (Velenemec). Nato so se izvršile volitve glavnega odbora, ki se je sestel po seji, da razpravlja o demisiji vlade in o volitvi nove vlade. Novo izvoljeni glavni odbor obstoji iz 17 članov in sicer so v njem zastopani krščanski socialci z 8, socialni demokratje s 7, Velenemci in Landbund s po 1 zastopnikom. Na seji glavnega odbora, ki se je vršila po seji skupščine je predlagal poslanec Fink, da se imenuje za zveznega kanclerja zopet dr. Seipel, katere-

mu naj se poveri sestava nove vlade. Ta predlog je bil sprejet z večino glasov. Dr. Seipel je izvolitev sprejel in stavil predlog, da se nova vlada sestavi sledeče: Zvezni kancler dr. Seipel, podkancler dr. Hartleb, prosvetni minister Rihard Schmitz, minister za socialno skrbstvo dr. Josip Resch, finančni minister dr. Viktor Kienböck, poljedelski in gozdarski minister Andrej Thaler, trgovinski minister dr. Hans Schürf, vojni minister Karl Bangoin. Dr. Dinghofer je bil izvoljen za ministra brez portfelja po čl. 78 zvezne ustave in bo pozneje dobil ministrstvo za pravosodje. Ta lista je bila sprejeta z 9 proti 7 glasovom.

O konferenci Male antante.

Italijansko časopisje piše o konferenci Male antante v naravnost sovražnem tonu. Zlasti podčrtava, da ima Romunija svoje posebne interese, ki jih mora in jih bo ščitila pred vsemi drugimi. »Piccolov« poročevalec pravi, da je Romunija zahtevala svobodno roko tako v madjarskem vprašanju, kakor tudi v italijansko-jugoslovanskem sporu. Isto navelo se je sprejelo tudi glede ureditve odnosov z Rusijo.

»Budapesti Hirlap« pravi, da hoče Beneš dejansko upostaviti bivšo avstro-ogrsko monarhijo pod vodstvom Češkoslovake. Madjarska odbija vsak poizkus, da bi se jo vpletlo v interesno sfero Male antante.

Nemški listi ugotavljajo, tele rezultate konference v Jachymovu:

1. Da se Romunija kot zastopnica Male antante v Društvu narodov upira priklopitvi Avstrije k Nemčiji.
2. Mala antanta v načelu pristaja na to, da se ukine vojaška kontrola nad Madjarsko.
3. Glede ureditve odnosov s sovjetsko Rusijo se je sklenilo, naj ima vsaka država Male antante v tem pogledu popolnoma svobodne roke.
4. Ker je vprašanje restavracije monarhije v sosednjih državah za Male antanto vitalno vprašanje, se bo ona upirala, da bi se katerikoli član družine Habsburg okronal s krono sv. Štefana.

»Berliner Zeitung« dodaja, da bosta Češkoslovaka in Jugoslavija v kratkem času de iure priznali sovjetsko vlado.

Dr. Marinković je o odnosajih držav Male antante do Nemčije dal tole izjavo: Razumljivo je, da smo na konferenci govorili tudi o tem. To vprašanje naj urejuje vsaka država na svojo roko, kakor to odgovarja njenemu posebnemu geografskemu položaju. Pri tem bodo države Male antante skrbtele, da svoje odnose do Nemčije spravijo v sklad z interesi Male antante. Kar se tiče razmerja med Nemčijo in Jugoslavijo, so ti zelo dobri. Jaz se bom trudil, da se zveze utrdijo in skrbel, da se razgovori za sklenitev nemško-jugoslovanske trgovske pogodbe pospešijo.

Mitleneu je iz Prage, kjer je posetil konferenco članikarjev Male antante, odpotoval v Pariz.

PREISKAVE V LONDONU.

London, 18. maja. Predsednik ruske trgovske agencije je na ministra notranjih zadev naslovil pismo, v katerem vprašuje:

Na temelju kakšnih ovadb se je preiskava izvršila v uradnih prostorih agencije? Ali obstoji točen prepis dokumentov, ki so zaplenjeni? Ali je še kak sum proti agenciji po tej preiskavi? Pismo končno ostro protestira proti postopanju angleške vlade. Policija je prostore agencije že zapustila in jih izročila agenciji v uporabo.

v Berlin, 17. maja. (Izv.) »Der Tag« označuje kot neresnične v Berlinu razširjene vesti, po katerih bi bila policija pri preiskavi v ruskem poslopiju v Londonu našla tudi nek spis, iz katerega je razvidno, da imata Anglija in Francija načrt za pohod proti Nemčiji in Rusiji, za slučaj, da bi Nemčija zavrgla ločarske pogodbe in se naslonila na Rusijo.

Angleško-francosko prijateljstvo.

London, 18. maja. Predsednik francoske republike Doumergue je bil včeraj na obedu pri kralju. V zdravici sta predsednik in kralj naglasila potrebo po tesnem sodelovanju med Anglijo in Francijo. Doumergue bo ostal še dva dni v Londonu. Briand je Chamberlainu vrnil obisk. Pri tej priliki sta oba zunanja ministra ostala v daljšem razgovoru. O predmetu tega razgovora ni bil izdan nikak komunik.

London, 18. maja. »United Presse« javlja, da je glavni predmet francosko-angleških razgovorov vprašanje Porenja. V vprašanju Kitajske izgleda, da je prišel čas, ko bosta mogli Francija in Anglija skupno nastopiti. Glede jugoslovansko-italijanskega spora bosta obe državi sklenili enotno postopanje za ohranitev popolnega miru.

London, 18. 5. Doumergue in Briand sta obiskala Oxford, kjer so jima slovesno izročili diplomi častnih doktorjev civilnega prava.

v London, 18. maja. (Izv.) Zupan mesta Londona je danes priredil svečan zajtrk na čast francoskemu predsedniku in francoskemu zunanjemu ministru. Pri zajtrku je bilo navzočih 850 gostov. Zupan je v svojem govoru poudarjal, da je prijateljstvo med Francijo in Anglijo potrebno v miru ravnotako, kakor je bilo potrebno v času vojne. Pri prizadevanju za mir nas bodo, kakor upamo, podpirali tudi drugi narodi, da se tako odstranijo nasprotstva, katere je povzročila vojna. Predsednik Doumergue je v svojem govoru rekel, da dolgotrajno prijateljstvo med obema narodoma obstoja od ustanovitve Entente cordiale. S skupnim nastopom sta oba naroda dosegla lepe uspehe za ohranitev miru po vojni. Nepristranska zgodovina bo mogla potrditi tudi dejstvo, da sta obe državi l. 1914. do zadnje minute storili vse, kar je bilo mogoče storiti, da se zabranijo sovražnosti. Zveza obeh držav pomeni skupno s prizadevanjem Društva narodov veliko silo in jamstvo za mir, katerega je tako potreba.

Nove poplave v Ameriki.

v New Orleans, 18. maja. (Izv.) Ker se je porušil nasip ob reki Atchafalaya je voda poplavlja mesto Melville in prebivalci so se komaj rešili. Valovi so razrušili največji hotel v mestu, ki je povzročil tudi poškodovanje ostalih hiš. Prebivalci so dobili povelje, da zapuste mesto že v ponedeljek zvečer, ostali pa so v mestu, misleč, da bo nasip vzdržal. Vsled navala vode je bil odhod zelo otežkočen, vlak je moral ostati na postaji. Večino ljudi so rešili s čolni.

V Grčiji ni revolucije.

Dunajsko grško poslaništvo najodločneje demantira vesti o revoluciji v Grčiji. Poslaništvo poudarja, da se v času niso prigodili nikaki nemiri in da ni pričakovati nobenih izprememb.

v Atene, 18. maja. (Izv.) Agence Athene označuje vse vesti o revoluciji na Grškem kot popolnoma izmišljene.

Naročajte »Slovenca«!

Iz oblastnih skupščin.

Primorsko-krajiška oblast.

Primorsko-krajiška oblastna skupščina je z 34 proti 28 glasovi proglasila Karlovac za oblastni sedež. Na ta sklep je odločilno vplivalo to, da je bila ponudba Karlovca veliko ugodnejša kot ponudba Sušaka. Dočim se je namreč karlovaška občina zavezala, da bo zgradila oziroma brezplačno stavila oblastno skupščino na razpolago primerno poslopje, je sušaka občina zahtevala za to najemnino.

Na seji je bila prečitana tudi izjava za stopstva otoka Raba za priključitev k primorsko-krajiški oblasti s sedežem na Sušaku. Enako prošnjo je vložila tudi Osilnica, ki spada pod ljubljansko oblast. Obe vlogi bili izročeni posebnemu odseku v pretres.

Vest o izvolitvi Karlovca kot oblastnega sedeža je sprejelo meščanstvo z velikim navdušenjem. Vse mesto je bilo v zastavah. Zvečer so karlovaška društva priredila svečan bakljado.

Radičeve težave.

Zadnjič smo poročali, s kolikim pompor je Stjepan Radić otvoril volivno borbo. Na vedli smo, kako je v posebni okrožnici pozval vse organizacije, naj se izjavijo o bodočih kandidatih, dasi je gotovo, da bo kandidat do ločal Radić sam, kakor jih je doslej še vselej. Okrožnica pa je imela zanj najmučnejše posledice. V Karloškem okrožju so zaupniki abstinenco manifestirali svojo nejevoljo na Radičevim početjem. Med kandidate je okrajni odbor postavil tudi dr. Grosa, ki je nastopal proti karloškemu mestnemu županu. V Glini okrajni zbor zaupnikov sploh ni prišel do nobenega zaključka, ker so se zaupniki izjavili proti dosedanjemu poslancu Rohaku. V Dubrovniku je propadel Radičev zet inž. Košutić. Hrvatska javnost z zanimanjem zasleduje, kako raste nezadovoljstvo proti politiki Radičeve družine.

Slabo ogledalo.

Ogledalo si je napisal zadnji »Kmetisk list«. V to ogledalo je zgodil Jerjavov na predni blok dr. Stanovnikovo afero, hrvatske federaliste in občinske volitve. Kako lažnivo je to ogledalo, kažejo te-je ugotovitve:

Gosp. Ivana Stanovnika st. niso več kandidirali zaupniki iz ljubljanske okolice. Pri tej kandidaturi »ljubljanški voditelji« niso imeli nobene besede. Med zaupniki so v ogromni večini kmetje.

Gosp. dr. Ivan Stanovnik ni bil član in funkcionar nobene delavske organizacije.

Na političnem sestanku v Zagrebu je dr. Korošec le poročal kot da ga prosita dr. Polić in Stjepan Barić in ni sodeloval pri nobenih pogajanjih, kolikor nam je doslej znano. HPS gre samostojno v volitve, pa če gre proti Radiću skupno z drugimi strankami, vemo da bo to storila le tedaj, če bi bil skupen bo proti Radiću v korist hrvatskemu narodu predvsem kmetu.

Odstavek o občinskih volitvah, pa je »Kmetisk list« zveržil in popačil.

Zato je ta članek »Kmetškega lista« res pravo gledalo pokvarjene politike SKS.

Beleške

△ »Kmet in kmetisk žep« je res v nevarnosti, kot pravi »Kmetisk list«. Najbolj pa je v nevarnosti takrat, kadar so radičevci v vladi. RR vlada je bila vlada rubežni in konkurzo.

△ Demokratska zajednica hoče volitve. Sarajevska »Pravda« od torka priobčuje uvodnik, ki dokazuje, da je današnji politični položaj nevzdržljiv in postavlja zahtevo, da naj Vukičević-Marinkovićeva vlada takoj razpiše volitve. Članek je pisan kot oficielni glas Demokratske zajednice.

△ Proti SLS. Radičevci hočejo žerjavovcem iztrgati bojno zastavo, ki naj vodi v boj vse neklerikalce proti klerikalcem. Pri tej svoji vnemi hiti »Kmetisk list«, da bi bolj na debelo lagal o SLS kot »Jutro« in grše blati vse, kar je v zvezi s krščanskim pokretom med Slovenci. Mi sicer ne privoščimo nikomur, da bi v grdobijah dosegel ali celo presegel jutrovec, ugotoviti pa moramo, da radičevci uspešno tekmujejo za to prvenstvo.

△ Mož beseda. Tudi to poglavje si upa načenjati »Kmetisk list« in pri tem psuje naše poslance, češ da so obljubovali, pa obljub ne izpolnili. Poslanci SLS niso nikoli obljubovali drugega, kot da bodo v smislu zahtev slovenskega naroda delali. To obljubo so poslanci držali in jo drže. To jim priznava ves parlament. Drugače pa je z »mož beseda« iz »Kmetiskem listu«. To je list ljudi, ki so iz demokratarjev postali samostojneži in se prelevili zopet v radičevce. To je glasilo »mož« ki so bili že socialisti, avtonomisti, republikanci, monarhisti, so sedaj radičevci in so pripravljeni biti jutri zopet kaj drugega. Taki ljudje pa ne bodo učili našega kmeta biti mož beseda, in tudi discipline ne. Morajo že najprej svoje ravnanje spraviti s temi pojmi soglasje.

v Budimpešta, 18. maja. (Izv.) Radičev tenj v električni napeljavi je bil sinoči v večernih urah velik del mesta brez luči. V gledališčih so bile predstave odpovedane.

Sarvaš paša,

novi egiptovski ministrski
predsednik.

Alfred Smith,

newyorški guverner, ki bo nastopil
pri prihodnjih volitvah kot kandidat
za predsedništvo Združenih držav.
Smith je katoličan.

Francoske čete pred francoskimi konesijami v Sanghaju.

Slika na levi:

Prinzesa Julijana,

nizozemska prestolonaslednica, edina prestolonaslednica v Evropi.

liko lepih daril čaka na prireditev lahkoatletskih tekem.

Tudi na deželi je dosti močnih klubov, ki so priredili že večkrat tudi lahkoatletске tekme, omenimo Kragujevac, Niš, Skoplje, Sabac, Leskovac. Zato zaključno lahko rečemo: Srbija potrebuje trenerje in nekaj volje za resnejši sportni trening, pa bo na višini njenih zahodnih sosedov.

Mnenje dopisnika se nam zdi zelo pravilno. Naš material je dober, je izvršen, samo iztrentirati ga je treba. Kdor je kdaj gledal naše vojake z juga pri metanju kamna itd., je lahko videl, kako izborni atleti so to. Le izvežbat jih moramo.

SPORTNE ORGANIZACIJE V BELGIJI.

Povodom meddeželne tekme med Belgijo in Nemčijo so priobčili nemški listi zanimive podrobnosti o belgijski sportni nogometni organizaciji.

Belgijska nogometna Zveza je denarno med najboljše organizirane zveze na svetu. Steje skoraj 1000 klubov — Slovenija bi morala imeti sorazmerno okoli 70 klubov —; teh klubov denarno poslovanje nadzoruje zveza sama, vsi klubi morajo vse vslopnice dobivati samo pri zvezi in morajo vsak teden polagati račun o tem. Na ta način je zveza zmeraj najnatančneje poučena o vseh dohodkih svojih klubov. Davke klubov napram državi in mestom plačuje zveza. Razni davki vzamejo nad 30% dohodkov, a dobil nogometna zveza od morajo vse vslopnice dobivati samo pri zvezi in vzdržuje iz 20 uradnikov obstoječo upravo.

Zveza ima eno najlepših hiš v Bruslju, pravo palačo. Prav tako razpolaga zveza v primerj z drugimi državnimi zvezami, tudi iz največjih sredstev, z ogromnimi premičnimi in nepremičnimi sredstvi. Omenimo samo štiri velike avtomobile za prevažanje posameznikov, tekmovalcev, zvez, klubov.

Kar se tiče gledavskih množic, se Belgija lahko meri z vsemi nogometnimi državami. Mednarodne tekme v Bruslju in Antverpu, gleda navadno 30.000 do 40.000 gledavcev, boj z Anglijo in s Holandijo, največjim tekmeccem Belgije, jih je privabil tudi že 50.000. Bruselj in Antwerp imata štiri naprave za 30.000 do 50.000 gledavcev, solidno in smoteno zgrajene večinoma iz betona, skrbno negovane, s čudovitimi arhitektoniko ob glavnih vhodih. To so prave sportne palače. Glavno zaslugu na izrednem dvigu belgijske zveze ima njen prvi tajnik Alfred Verdyck.

Socialni vestnik

Fašisti in 10. konferenca mednarodnega urada dela.

Neposredno po zaključku mednarodne gospodarske konference se odpravi dne 26. maja 10. konferenca mednarodnega urada dela v Ženevi, na katero bodo poslane vse države, članice društva narodov, tako svoje oficijelne kakor tudi delodajavske in delavske delegate. Izmed vseh držav sveta pa ima »svobodoumna« Italija pod vodstvom duceja Mussolinija z mednarodnim delavskim uradom največ težav. Vse od tedaj, ko so začeli fašisti razbijati in požigati delavske domove ter ustanove, uničevati delavske tiskarne in liste, trpinčiti in pobijati urednike delavskih listov ter strokovne tajnike do nezasišane umora delavskega poslanca Matteottija pa do oživetja reakcionarnega zakona o delavskih sindikatih, si je fašistovski režim nakopal na glavo sovraštvo vesoljnega mednarodnega delavskega sveta. Ne samo organizacij moskovske komunistične ter amsterdamske socialno-demokratske internacionale, marveč predvsem celo mednarodne zveze krščansko-socialističnih strokovnih organizacij z utesko centralo na čelu. Gospod Edmondo Rossoni, fašistovski strokovni tajnik in običajni italijanski delavski delegat za konference mednarodnega delavskega urada, si je doslej, četudi diplomatsko podprt v najvišji meri, pač dovolj zastoj prizadeval, dobiti si v Ženevi pečat pravega delavskega zastopnika. Kakor en mož so vedno dejali delavski delegati in delavski sindikati svetu: ne! Fašisti niso in ne bodo nikdar zastopali italijanskega delavstva na mednarodnih konferencah!

Razumljivo je torej razburjenje, ki vlada tako v Italiji kakor v mednarodnem delavskem svetu baš te dni, ko stojimo neposredno pred zasedanjem 10. konference mednarodnega delavskega urada, vprašujoč se, kako bo pač letos odrezal v Ženevi fašistovski delavski delegat signor Edmondo Rossoni.

Minister Grandi je dne 1. aprila t. l. izustil v rimski poslanski zbornici tele besede: »Fašistovska vlada ne bo več trpela strahopetnih periodičnih kričanj proti fašistovskemu strokovnemu gibanju, katera inscenirajo konference mednarodnega delavskega urada, in je

sklenila v danem slučaju revidirati svoje stališče napram mednarodnemu uradu dela.«

»Il Lavoro d'Italia«, osebno glasilo Rossonijevo, je te ministrove grožnje koj drugi dan podčrtalo, pristavljajoč med drugim: »To se pravi, da se bo fašistovska vlada oficijelno pritožila na društvo narodov, kakor hitro bi konferenca mednarodnega delovnega urada sprejela morebiten protest zoper italijanskega delavskega zastopnika. In nič več ne bo plačevala stroškov za tako izzivajoč in obrekujoč organ kot je mednarodni urad dela. Italija je eden najvažnejših članov društva narodov. Mednarodni delovni urad nastopi na ta način začetek svojega konca. — Fašistovski strokovno gibanje je danes postalo bistven sestavni del italijanske države. Po svoji juridično korporativni organizaciji se razteza na vse gospodarstvo. Letos ne bomo dopustili niti najmanjšega napada na kateregakolišbodi delavskega delegata, ki je kot zastopnik fašistovske države sacrosanct.«

Tako torej v čisto fašistovskem smislu! Delegati fašistovske Italije so sacrosancti! Niti najmanjšega napada na njihove pravice ne bodo trpeli! — Toda: Pravice konference, pravice delegatov, določene po mirovni pogodbi, teh pravic fašistovska Italija ne priznava!

Fašistovska Italija je prelomila načelo svobode strokovnih organizacij, je razgnala delavske sindikate in z najhujšim nasiljem ustrašovala delavske mase. Sedaj pa pride in grozi mednarodnemu uradu dela za slučaj, če bi se delegati konference poslužili svojih pravic! Prav zares bi se bilo treba vprašati, ali v Rimu sploh poznajo značaj mednarodnih konferenc in društva narodov?

Že na lanskim konferenci je izjavil gospod Nolsen, da bi bilo prav, ako bi se spor glede Rossonijevega mandata končal; kajti ti spori dajejo povod za naravnost »rituelno« debato, kot jo je krstil lansko leto predsednik. Koncem koncev bi se gospoda Rossonija še lahko verificiralo. Saj debate in sklepi v bistvu ne bo preobrnil. Toda, če misli fašistovska Italija, da bo tako kot v Italiji ustrašovala s pestjo tudi mednarodni delavski svet, se bridko moti.

Grožnje fašistovske Italije mednarodnemu uradu dela v Ženevi pa imajo letos še prav poseben pomen; 10. konferenca tega urada, ki se odpravi 26. t. m., bo namreč med drugim razpravljala tudi o svobodi delavskih strokovnih organizacij. In to je tisto, česar duce Mussolini in njegova nasilna društva ne prenese. Fašizem in svoboda sta si kakor dva nasprotna tečaja. Da bi Italija krila svoj poraz, da bi se kolikor toliko ubranila obsodbe, ki jo bo brez dvoma doletela na predstoječi 10. konferenci mednarodnega delavskega urada, identifikira svoje usiljene in nesvobodno izvoljene delavske delegate s službeno Italijo in s fašistovsko državo! Raje bi hotela razbiti mednarodni urad dela in društvo narodov, kakor izpremeniti svoj krivični kurs.

Celo tako daleč gre fašistovska Italija, da zahteva odpust gospoda Cabrinija, socialno-demokratskega uradnika, ki ga je nastavljal mednarodni urad dela, in to samo zato, ker z njim ni več zadovoljen fašistovski diktator. Res se dogaja, da vlade več ali manj pritiskajo na ravnatelja mednarodnega urada dela, ko ga naj nastavi, da bo bolje držal zvezo med uradom in državo, ki jo zastopa. Toda lep bi bil pravni položaj uradnikov mednarodnega urada dela, ki bi bil odvisen od vsakokratnih režimskih izprememb posameznih držav! Mednarodni urad dela bi se na ta način ne stabiliziral nikdar.

Vse to dokazuje dovolj jasno, da fašistično kolesje v glavi še ni urejeno. Nas je ozmerjala zadnje čase Italija z Balkanci... Naj Rim pomete pred svojim pragom! Chr. socialisti.

KITAJSKA ZMEDA.

Pariz, 18. maja. Še v tem tednu se bodo sestali poveljniki severnih armad in sklenili enotno vodstvo. Najbrže se bo pri tej priliki proglasil Čangcolin za diktatorja.

Sangaj, 18. 5. Severne čete napredujejo s treh strani. Zavzele bodo Hankan brez boja. Odpor hankanskih čet je popolnoma zlomljen, dočim se je položaj severnih čet bistveno zboljšal.

Gospodarstvo

Produkcija premoga v Sloveniji v marcu.

Ze dalj časa pričakovani padec produkcije se zrcali v podatkih za marec. Še v februarju je bila produkcija, v marcu, ko bi bilo zaradi povečanja števila delovnih dni pričakovati povišanje mesečne produkcije, je zabeleženo znižanje. Začela so se že praznovanja v večjem obsegu.

V marcu 1927 je bilo nakopanih 147.544 ton napram 168.021 tonam v februarju, 173.108 v januarju in 134.070 v marcu lani. Skupno je v prvih 3 mesecih t. l. znašala produkcija 488.673 ton napram 461.776 tonam v prvem tromesečju l. l.

Oddali so premogovniki (v oklepaju podatki za februar; vse v tonah) železnicam 76.219 (82.835), brodarstvu 570 (632), industriji 47.228 (43.809), ostalim 9411 (15.424); izvoz je znašal 3067 (3619), sami so porabili 10.255 (11.790). Iz teh podatkov je razvidno da je vzrok zmanjšane produkcije predvsem v znižanju odjema železnic ter raznih strank, ki porabljajo premog za kurjavo doma, zaradi ugodnega vremena v marcu ga pa niso toliko porabili kot navadno v marcu. Skupno so torej oddali premogovniki 146.750 ton, kar pomeni, da je oddaja zaostala za produkcijo za 804 tone.

To se pozna pri zalogah, ki so narasle od 67.895 ton začetkom marca na 68.699 ton koncem meseca. S tem so približno zopet prišle na višine dosežene sredi septembra lani po najnižjem stanju koncem decembra.

V številu delavstva se že poznajo redukcije. Povprečno je bilo tekom marca zaposleno 8595 (v februarju 8325) delavcev; znižanje stanja torej za 730; uradnikov je bilo v marcu 272 (v februarju 270), pazničev pa 257, ozir. 257.

Pomladanska pozeba na vinski trti.

Letos so ponekod tudi pri nas napravili ledeni mošje občutno škodo po vinogradih. Mnogi ne vedo, kako je s takimi trtami ravnati, posebno, kjer je mladje pozebo sedaj sredi maja. Nakratko hočem povedati in našteti različne načine pomladanske pozebe in sicer: 1. če so očesa ali popki tako rekoč še v volni pozebli, tedaj poženo podočki nanovo, ki so le deloma rodovitni; glavni pridelek je seveda odpadel. Veliko hujša je seveda zimska pozeba, ki uniči prav za prav ves pridelek in podočki, ki so prav za prav drugega razreda, tudi če poženo, niso rodovitni; v tem obseju razlika med pomladansko in zimsko pozebo popkov. 2. Poganjki pozebejo, ko so dolgi 3 do 6 cm, popolnoma ali pa le deloma; tukaj je najbolje počakati en dan, da postane škoda pregledna. Nepoškodovane poganjke pustimo seveda pri miru, medtem ko vse ostale poškodovane odšepnemo ali podberemo z drugimi nerodovitnimi poganjki vred, kakor je pač navada pri mandanju. V primeru, da moramo podbrati veliko mladjo na isti trti, potem moramo pustiti več nerodovitnih divjih poganjkov, da bomo imeli spomladaj kaj rezati. Sicer pa poženo podočki kmalu nanovo tudi tu in pričakovati je še majhen pridelek. 3. Mladje pozebe v dolžini 15 do 25 cm, in sicer le vršički; zarod je ostal neprizadet. Ta primer se je ponekod pri nas letos zgodil. Tu se pa mora odmrle dele takoj odstraniti, najbolj gladko odrezati, drugače trpi spodaj stoječi zarod ter se posuši. Pozebli deli listov namreč močno izhlapevajo vodo in odtod izvira nevarnost. Ako pa so pozebli celji poganjki z zarodom vred, potem jih odrežemo z nožem do podočkov na pol centimetra dolžino proč od lanskega lesa.

Redko pozebejo trte, ko je mladje že 35 do 50 cm dolgo. Če so posmojeni le vršički, je najbolje vse skupaj pustiti pri miru.

Vsa ta dela imajo namen, da ohranimo trto v dobrem stanju; ne smemo pa pozabiti, da moramo pozeble trte gnojiti še v istem letu in sicer najbolj s čilekim solitrom, da se trte opomorejo. Na 1 oral se vzame približno 40 kg čilekega solitra. Zelo priporočljivo je tudi, če se gnoji trtam tudi obenem s superfosfatom (100 kg na oral) in 50 kg kalijeve soli (na oral). Pri bodoči reznji pozimi se moramo tudi na pozebo ozirati. Treba je vzgajati nov rodni les ter izbrati le dobre mladike za šparono.

Fr. Kafol.

Občni zbori. D. d. Salus v Ljubljani družb. pis. Aleksandrova 3. junija ob 16. (Regularia, izprememba pravil glede poslovnega leta in zmanjšanje števila uprav. svetnikov na min. 9); Vzajemna posojilnica, r. z. z. o. z. v posvetovalnici zadruga dne 3. junija ob 16; Oblačilnica za Slovenijo v Ljubljani, r. z. z. o. z. 27. maja ob 16 v poslovnih prostorih; Gospodarska zveza, r. z. z. o. z. 31. maja ob 17 v poslovnih prostorih.

Likvidacija. Konjerejska zadruga za noriško plemo v Konjicah, r. z. z. o. z. je prešla v likvidacijo.

Konkurz je razglašen o imovini Franca Podplatnika, trgovca v Ormožu; roki 21. daj, 25. junij in 9. julij; nadalje o imovini firme Anton Senčar, oblačilnica v Ptuj; roki 21. maj, 25. junij in 9. julij.

Zivinski sejem v Ljubljani 18. t. m. Dogon je bil: 279 konj, 22 volov, 37 krav, 6 telet, 483 prašičkov za rejo; prodanih je bilo 42 konj, 19 volov, 14 krav, 5 telet in 210 prašičkov za rejo. Cene so bile sledeče: konji po kakovosti komad 500—4000 Din; voli I. 10—11 Din, II. 9, III. 8, krave debele 5—7, klobasari 3—4 Din; teleta 12—14 Din, vse za kg žive teže; prašički za rejo po komadu 200 do 300 Din. Cene volom posebno prvotnim so poskočile, kar je nemara pripisovati majhnemu dogonu.

Borza

Dne 18. maja 1927.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.485—13.515 (13.48—13.51), Italija 308.94—310.94 (309.27—311.27), London 276.20—277 (276.20—277), New York 56.70—56.90 (56.725—56.925), Pariz 222—224 (222.25—224.25), Praga 168.20—169 (168.20—169), Dunaj 8—8.03 (8.005—8.035), Curih 10.935—10.965 (10.925—10.961).

Curih. Belgrad 9.13 d. (9.13 d.), Budimpešta 90.60 (90.60 d.), Berlin 123.22 d. (123.21 d.), Italija 28.86 d. (28.45 d.), London 25.24 d. (25.25 bl.), New York 520 d. (520 d.), Pariz 20.3725 d. (20.362 bl.), Praga 15.40 d. (15.397 d.), Dunaj 73.15 (73.12), Bukarešt 3.21 d. (3.25 d.), Sofija 3.76 (3.76 d.), Madrid 91.20 (91.25 d.), Varšava 58 (57.95 d.), Amsterdam 207.95 (208.05 bl.).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.4725, Kodanj 189.30, London 34.46, Milan 38.73, New York 709.60, Pariz 27.78, Varšava 79.20. Valute: dolarji 706.50, francoski frank 27.87, lira 38.68, dinar 12.45, češkoslovaška krona 20.90.

Praga. Devize: Lira 153.67, Zagreb 59.15, Pariz 131.70, London 163.39, New York 33.61.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 84.50—85, vojna odškodnina 339.50—340, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 195—197, Ljublj. kred. 150 den., Merkantilna 98—100, zaklj. 98, Prastredio na 850 den., Kred. zavod 160—170, Trbovlje 495 bl. Vevče 130 den., Stavbna 55—65, Sešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 84.75—85, agrari 51—52, vojna odškodnina 340 zaklj. maj 339.50—340 junij 342 bl., Hrv. esk. 96.50 zaklj., Hipobanka 61.50—62, Jugobanka 98—99, Prastredio na 850—860 Ljublj. kreditna 150 den., Sečerana 495—505, Slavonija 28—29, Trbovlje 485—495, Vevče 135—137.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 81.50, Alpine 47.50, Greinitz 7, Kranjska industrijska 48, Trbovlje 60.20, Hrv. esk. 13.60, Leykam 11.06, Hipobanka 8.73, Avstr. tvornice za dušik 39.05, Mundus 172.

BLAGO.

Ljubljana. Tendence za les čvrsta, za dež, pri delke neizpremenjena; zaklj. les 4 vag Kurzi ne izpremenjeni.

KDOR SKRBI ZA SVOJE ČEVLJE
ta jih čisti
Indian
Pasta

Orel

Odsekom in srenjam ljubljanskega orlovskog okrožja. Okrožni občni zbor in okrožni svet, ki j bil sklican za nedeljo dne 22. t. m., se s ten prelega, o čemer se srenje in odseki obveščajo.

Orliški krožek v Šiški vabi vse svoje članice na redni dekliški sestanek v četrtlet zvečer v s mostansko dvorano po šmarnični pobožnosti. Spre jemajo se tudi nove članice. Bog živi!

Naznanila

Prostovoljno gasilno in reševalno društvo Laverca priredi v nedeljo dne 22. maja ob 2. u pop. veliko veselico na vrtu g. Ivana Ogri na Laverci. Ker je čisti dobiček namenjen za nabav gas. orodja, vabi vljudno k obilni udeležbi odbo

Polzvedovanja

Naslo se je nekaj denarja. Kdor ga je zgrubi ga dobi na franciskanski poti.

